

Мр Маријана МАТОВИЋ

оријенталиста, библиотекар
саветник Градске библиотеке
„Владислав Петковић Дис“ Чачак
matovicmarijana@gmail.com

*Поводом њених осамдесет година (2006-2021) од смрти
Слободана Матовића Џаје*

СЛОБОДАН МАТОВИЋ ЏАЈА (1949-2006) - драмски писац, глумац и сатиричар

АПСТРАКТ: *Када буде исписивана свеобухватна монографија посвећена Граду Чачку, у његовој преобилајој књижевној, уметничкој и културној историји појасно место свакако ће заузимати драмски писац, глумац и сатиричар Слободан Матовић Џаја (1949-2006). Овај јединствени лик читавог живота био је ношен индизивним унутрашњим искуством које му је доносило осећај јуније живљења. У својој креативности препознавао је животино позив, у коме појенцијали личности долазе до јуној изражаја: сионитаносиј и ошвореносиј, флексибилносиј, радозналосиј, маштовитосиј... Као изразио експриверитна личносиј, целокуино своје стваралаштво усмеравао је ка срећи и задовољству других, у чему је налазио животино смисао. Тежећи ка сионитаносији и јосебносији, читавог живота био је иницијатор соистивеној јонашања, селективовао је жељене резултате и бирао како ће их јоситићи. Да је у јоме био веома усешан, јовори и његов изузетан ујлед и за животино, а и јосле њеја. У часиј и сиомен Слободану Матовићу Џаји настјао је и овај рад.*

КЉУЧНЕ РЕЧИ: *Слободан Матовић Џаја, Чачак, креативносиј, драма, хумор, сатира, јозоришће*

Увод у животопис

Није важно колико си био, нејо колико си урадио.

Изузетно талентован и плодан ствара-лац, незаборавна легенда Града Чачка, драмски писац, глумац и сатиричар Слободан Матовић Џаја (Чачак, 17. март 1949 – Чачак, 21. октобар 2006) и данас ужива велики углед и изузетно поштовање.

У свакодневном животу, првенствено у људским наравима, налазио је бесконачне идеје, претварајући их на себи својствен начин у најразноврсније форме – књижевне, хумористичке, глумачке – ширећи око себе смех и задовољство, чак и када је дубоко у себи крио разочарање и тугу. Крећући се и по ширини и по дубини људског духа, исписивао

је студију уметничке креативности, чинећи то инвентивно и смело. Тиме је и свој живот претварао у дугу и необичну сагу по којој ћемо га још дуго распознавати.

О боемији и Џаји, реч-две...

Поводом петнаестогодишњице смрти Слободана Матовића Џаје (2006-2021) овај рад отвара двери сећања на изузетну личност, неодвојиви део чачанске боемије које више нема, али и на једно не тако давно време када су се сви међусобно познавали и по неколико пута дневно сретали у граду, искрено желећи један другом *добар дан...*

До недавно, и Чачак је имао своје гласовите боеме – песнике, књижевнике, новинаре, учитеље, глумце, сликаре, коцкаре, познате и ван родног града. Један за другим одлазили су у Вечност, без достојних наследника. А пре тачно петнаест година из своје животне приче искрао се тихо и Слободан Матовић Џаја, најмлађа легенда чачанске боемије. Како је то луцидно запажао Светислав Басара, *ујасла је лоза ѿлеменијих бекрија и ноћобдија, људи који су са ѿолико шарма ѿраћили своје живоће, ѿгносећи их као жрџве Лейоѿи и Поезији.*

Овај некролог чачанској боемији и чачанској чаршији у којој се *још мојло некажњено ѿробдеѿи неколико ноћију заредом, у којој још није било знак неурачунљивосѿи волеѿи узалудно* (Светислав Басара) исписан је Џаји у част и спомен. Њега сада заступају његови најближи, отварајући уз шкрипу зарђалих шарки вратнице његовог дворца без темеља.

Боем је термин (фр. *bohème*) који од XV века у француском језику означава луталице, а они по традиционалном веровању долазе из Бохемије, што је латински назив за западни део данашње Чешке. У XIX веку именом *боем* почели су себе означавати припадници француског романтичарског покрета (Жерар де Нервал, Теофил Готје, Оноре де Балзак, Шарл Бодлер), који су и начином живота хтели да се издвоје из грађанског друштва – нередовним животним ритмом, необраћањем пажње на друштвени статус, склоношћу ка забрањеном. Појава боема је скоро искључиво везана за Париз прве половине XIX века, али њихова популарност, која убрзо постаје и књижевни мотив, осваја и друге европске земље. Боемија је вероватно први облик протеста против губљења индивидуалности у индустријализованом друштву, а уједно и први покушај да се начину живота да одлучујући, издвајајући квалитет. Као материјално неосигурани људи из редова интелектуалаца – студената, књижевника, уметника, који воде безбрижан и неуредан живот – боеми су већ крајем XIX века париска

знаменитост, те чувена четврт Монпарнас постаје стециште међународне боемије, у чијем се окриљу дешавају кључне промене у књижевности и уметности. Као заједнички именитељ начина живота и стварања, она је синоним за уметнички свет све до Другог светског рата. У складу са духом времена и боемија донекле мења свој лик, али у бити остаје иста – аутентична, разбарушена, слободна, а надасве пркосна, рушећи конвенције и табуе.

Углед „боемске четврти“ код нас стекла је београдска Скадарлија, а боемисање као стил и начин живота негују многе знамените српске поете: Владислав Петковић Дис, Ђура Јакшић, Јанко Веселиновић, Радоје Домановић, Антун Густав Матош, Војислав Илић, Тин Ујевић, Раде Драинац и други.

Кажу да се српска култура и традиција чувају управо у кафанама, тим култним институцијама за вежбање гипкости духа, где су изговорени и написани најлепши стихови српске поезије. У кафани нису битни занимање, социјални статус, скупо одело, туга или радост. У њу се улази опуштено, у њој се воде бескрајни разговори и пије на црту. И велики Зуко Џумхур говорио је - да би се град звао градом, мора да има бар једну градску кафану која је *и ѿрјаница и душа и срце и језик и ухо једној ѿрага.*

До скоро и Чачак беше град. Са мноштвом кафана и кафаница, на готово сваком кораку, у којима се свакодневно и свакодневно могао срести вишеструко надарени уметник, добри дух града, чачански Меркуцио, вечити дечак са аристократским манирима чачанског *ѿлемића*, сјајан писац и глумац – **Слободан Мајѿовић**. Или, једноставније и присније – **Џаја**. Дете Велике колоније и Мораве. Урбана легенда, „по духу и стању Чачанин“, градски номад који је од кафане до кафане скитао и причао... Живео од данас до сутра, а своје најлепше дане „проводио ноћу“, алкохолем гасећи *ѿожар крви* (Раде Драинац). Ноћна птица која је једва чекала да одлети свом кафанском јату. Усамљеник коме је кућа

била у кафани, а сваки дамар опијен заносом ракије, вина и дуванског дима, са којим су у неповрат сагоревали безбројни томови ненаписаних боемских сабраних дела, инспирисаних Лепотом или Болом. „Пали кафански анђео“, бунтовник безнађа и апостол наде, изгнаник из раја који је свуда *собом носио своју јесен* (Александар Лесо Ивановић), док је хитао ка жућеним кафанским просторствима. Опирало се терању духа у колотечину и шаблон, те је у *јоноре срца скакао са љаве* (Бранислав Брана Петровић), из ноћи у ноћ исписујући своју „скандалозну биографију“.

А у њој је посебно место припадало кафеџијама и конобарима који су напамет знали шта пије омиљени гост. По правилу, свуда су га дочекивале подигнуте руке, смех и добацивање. У свакој кафани имао је свој сто за којим је ретко седео сам. Последњи типични изданак духовитог Чачка, гајио је суптилан, племенит, мисаони хумор, никада злбан и увредљив. Сви су желели да буду у друштву овог сјајног козера који је пленио раскошним духом и све око себе на чудесан начин претварао у уметност. Живот није увек био на његовој страни, али је своју тугу крио од других, увек зрачећи унутрашњом радошћу. Стога су његове кафанске седељке намах постајале аутентично животно позориште. Живописна личност, велики шармер и сјајан казивач епизода из своје богате биографије којој као да није било краја, сваке вечери изнова кретао је на своја ноћна ходочашћа кроз алкохол и дим. Искрено је волео кафанско братство по несаници, уживајући у задовољству дружења и несебичном давању. Као да је, попут модерне Шехерезаде, причом желео да продужи и искупи свој живот. Друговање са њим било је чиста поезија, те је себи давно обезбедио улазницу за бесмртност.

Ипак, кафановање за њега не беше траћење времена, већ неисцрпни извор надахнућа и креације. Уз пакло жуте „Зете“, обавезни пратиоци били су му нотес и хемијска оловка, те је управо кафана инспирисала добар део његових литерарних остварења.

О себи је, између осталог, не без сете, записао и ово: *Док седим, један роман, који никада неће бити написан, прође ми кроз љаву*. Често је казивао стихове гласовитог Драгољуба Леке Обућине (1921-1973) из песме „Истина“, која јесте била и његова животна истина. Готово боемска химна:

*Не гршћем ко лисџ замрзо о камен
док болесни вејшар умире јо љушћу...
Ја у себи носим неуџашен љламен,
ко разбојник бодерж скривен у каушћу.*

Међутим, боемски синдром, као по правилу, без милости је односио своје најоданије поклонице.

Џаја о себи...

Ако има шџа да се каже...

Увек скроман и ненаметљив, суштину свог пребогатог живота сажео је у неколико лапидарних реченица:

„Родила ме мајка Радмила, по њеној жељи, 17. марта 1949. године у Чачку. Завршио сам основну школу, што ми је, признајем, било најбитније (да бих се описменио), а затим и средњу техничку школу, што ми нимало није било потребно. Студирао сам скоро све факултете, осим медицине, и то врло неуспешно.

Све оно што сам постигао на пољу културе најбоље је оправдање за овакву биографију. Иначе, за све што се догађало у мом животу 'крив' је мој отац Рако (зато што сам 'повукао' на њега)...“¹

Можда нисџе знали...

„Што се тиче биографије, у односу на ону из претходне књиге афоризама, *Нисам ја из ове љриче...*, луђи сам за две године, што је сасвим нормално и везано само за паметне људе.

Књига носи наслов *Џејарошко издање* јер су ме у раној младости звали 'Џепарош'.

[1] Маријана Матовић, *Ако има шџа да се каже...: Био-библиографски љодаци о Слбодану Мајшовићу, у; Слободан Матовић, Нисам ја из ове љриче...: (афоризми)* (Чачак: Графика Јуреш: Пеликан, 2000), 99-107.

Камо лепе среће да сам знао тај занат, никада оловку не бих узео у руке.

Не желим да постанем најбољи афористичар у Србији јер ми се Србија много скупила - не знам да ли је то од прања, можда и није. Опет, кажем - не знам... Иначе, имао сам материјала за још три књиге захваљујући свима на које се ови афоризми односе, а верујте - нисам мислио на вас. И немојте ме критиковати, јер се из приложеног види да сам непоправљив. Знам да ћу једину неповољну критику имати од оних који нису

дошли до ове књиге и нису је ни прочитали. Овога пута, многи који су добили претходну књигу (иако је тираж исти) ову неће добити. Одлучио сам да *Џејарошко издање* добију само моји пријатељи, односно сви они који могу да ме „прате“, тј. паметни људи. Зато ова књига не може да се купи, до ње можете доћи само ако вам је ја поклоним. Ако баш пошто-пото, желите да дођете до ње, она кошта 1.000 DEM замењених у евре.

У случају да не будете добри, објавићу још једну књигу...²

Из био-библиографије Слободана Мајовића Џаје

Хумор и сатира, радио-стваралаштво, поезија

1968 - Завршио средњу Техничку школу у Чачку.

1973 - Као најмлађи учесник (са само 24 године), на југословенском конкурс Радио Београда добио *групу наирагу* за оригиналну радио-комедију „Тренутак среће“ у конкуренцији 325 писаца.

1975 - Текст комедије „Тренутак среће“ објављен као сепарат у едицији *Градац*, а штампан и у часопису *Градац* бр. 2. Комплетан аудио-снимак чува се у архиви Радио Београда.

1979 - *Друја наирага* за причу „Сатиричар“ на Југословенском конкурс за сатиричну причу „Радоје Домановић“, у конкуренцији 172 рукописа.

Поводом Дана радија (10. новембар 1979), Заједница радио-дифузних организација СР Србије наградила га је као новинара Радио Чачка, на конкурс за најбоља остварења у 1979. години на програмима локалних радио-станица, чланица Заједнице, за *најбољу емисију* „Од године до године“ у категорији „Забавно-рекреативни програм“, чији је био комплетан аутор и водитељ.

1984 - На Југословенском конкурс поново *група наирага* „Радоје Домановић“ коју додељује редакција листа „Јез“ (Београд) и то за хумористичко-сатиричну причу „Мост на Ризици“ (објављено у *Чачанском ласу*).

1986 - *Друја наирага* за групу афоризама под називом „Иронизми“ на Југословенском конкурс Радио Београда за хумористичку кратку форму.

1987 - Комплетан аутор и водитељ радио емисије „На посебан начин“ која је током све четири године свог емитовања на таласима Радио Чачка носила епитет *најслушаније*.

1988 - *Прва наирага* за хумористичку кратку форму „Југословенизми“ на годишњем југословенском конкурс Радио Београда (објављено у *Чачанском ласу*).

1998 - У издању „Ошишаног јежа“ (Београд) појавио се лексикон „Ко је ко у нашем хумору, сатири и карикатури“, на чијим су страницама нашли своје место најугледнији хумористи, сатиричари и карикатуристи из целе Југославије. У уводнику лексикона Милован Вржина каже: „[...] Па, ипак, признајем, ништа овде у овој књизи није случајно. Нема случајног податка, случајног аутора, случајног дела [...]“ Утолико је

[2] Слободан Матовић Џаја, *Џејарошко издање: (афоризми)* (Чачак: Литопалир, 2002), 89.

значајнија чињеница да је Слободан Матовић један од малобројних Чачана који је живео у Чачку, а заступљен је у овој књизи. Поред њега, од Чачана ван Чачка у лексикон су ушли Драгослав Андрић, Борислав Бора Ђорђевић, Бранислав Брана Петровић, Бранко В. Радичевић, Милош Миша Радивојевић...

2000 - У издању Графике „Јуреш“ и „Пеликана“ д. о. из Чачка излази му прва књига афоризама „Нисам ја из ове приче...“.

2002 - Објављује другу збирку афоризама „Џепарошко издање“ у издању „Литопапира“ из Чачка.

2003 - Песма *Сџара ѝрича* објављена у зборнику боемске поезије „Боемски осврт на космос“ (КОЦ „Чукарица“, Савет за културу

СО Чукарица, Дерета, Београд, 2003), као једна од 137 најлепших песама, изабраних између 600, колико је стигло на конкурс Савета за културу СО Чукарица и Културно-образовног центра „Чукарица“.

2005 - На конкурс за најбољу боемску песму 2005. године, међу 80 најуспешнијих песама штампаних у зборнику боемске поезије „Српски виноград“ (Дерета, КОЦ „Чукарица“, Савет за културу СО Чукарица, Београд, 2005), поново се нашла једна Матовићева песма – *Мнојо је два боема*.

2006 - Из штампе му излази трећа, последња афористичка збирка „Тражи се“ у издању Графике „Јуреш“, објављене управо 2006. као Џајин опроштај од стваралаштва и живота.³

Позоришни текстови

1971 - Оснива аматерски драмски ансамбл „Чачански млади“; 12. децембра исте године појављује се на Великој сцени Дома културе у Чачку са позоришним комадом „Лудак“, по први пут као комплетан аутор – писац, глумац и редитељ.

1972 - Захваљујући представи „Лудак“ и низу манифестација у којима је учествовао под Матовићевим руководством, Театар „Чачански млади“ добија *Мајску награду*.

- Поново као комплетан аутор поставља на сцену свој комад „Ја сам наследник Пелеа“.

1980/1981 - Позоришну представу чији је писац, глумац и редитељ „Да ли ваша жена има чупаве ноге“ изводило је неколико позоришта: Академско позориште „Бранко Крсмановић“ из Београда, АП „Слободан Принцип Сељо“ из Сарајева, као и позоришта из Пожаревца и Велике Планае. Представа је извођена на фестивалима и смотрама и постигла је запажене резултате: АП „Бранко Крсмановић“ се са овом представом пласирало на

11. Фестивал аматерских позоришта Србије у Врању (15-22. мај 1981), а АП „Слободан Принцип Сељо“ на финални Фестивал аматерских позоришта Босне и Херцеговине у Хан Пијеску.

Овај комад у целини је објавио часопис *Градац*.

1983/1984 - „Још само данас у вашем граду“, позоришну представу за децу, аутора Слободана Матовића и песника Јована Николића Јофа, а у режији Оливера Викторовића, изводило је позориште „На неко време“ при Центру за културу Раковица. Представу су, поред Београда и многих других градова, видела и деца Чачка.

1984/1985 - Позоришни комад „Превод на српски“, у режији Оливера Викторовића, изводио је Драмски студио „Атеље младих“ из Панчева.

1986/1987 - Представом „Да ли ваша жена има чупаве ноге“ обележио лични јубилеј – 15 година на сцени Дома културе у Чачку.

1992 - Као комплетан аутор (текст, глума, режија) појављује се и на прослави 25 година

[3] Светислав Љ. Марковић, Јован Лукић, Радован М. Маринковић, *Ко је ко у Чачку: на њочейку ѝрећеј миленијума: 470 личностѝи = Who is Who Lexicon* (Чачак: Агенција „Прозор“, 2002), 98-99.

свог рада на сцени Дома културе у Чачку са премијерним извођењем комедије „Терај се у три лепе...“

Матовићеви позоришни комади, иако можда безазлених назива, носили су увек озбиљну поруку, а онај који је, без обзира на најчуднији назив, највише опомињао био је „Да ли ваша жена има чупаве ноге“. Он је на свој начин предвидео оно што се потом и догодило – рат. Порука коју је кроз тај комад записао била је да само болесни умови могу да воде рат, не водећи рачуна о жртвама и свим осталим последицама.

1999 - *Децембарска најада Ојшћине Чачак* као највише признање за допринос угледу и напретку чачанске општине.

2002 - Међу 470 заслужних личности Чачка заступљен је у лексикону *Ко је ко у*

Чачку на њочешку шрећел миленијума (Чачак: Прозор, 2002) који су приредили Светислав Љ. Марковић, прота Јован Лукић и Радован М. Маринковић.

2009 - Монодрама „Монахиња Оливера“ у којој главну улогу тумачи Марија Протић, а у режији Баћка Букумировића, премијерно је изведена 22. августа у Овчар Бањи, у оквиру „Летњих дана културе“, затим 27. августа у дворишту Народног музеја у Чачку, касније и на Великој сцени Дома културе у Чачку, а потом и у Алексинцу, Ариљу, Крушевцу, Београду...

2016 - Комад *Да ли ваша жена има чупаве ноге (Are nevasta dumneavoastră picioare păroase)*, у режији Стефана Јевђенијевића, играло је позориште српских Румуна „Сопу Алеку“ („Господин Алеку“) из Алибунара, у оквиру 44. Фестивала румунских позоришта Војводине.

Глумачка остварења

1968 - Прво званично појављивање на сцени – у чачанском Радничком културно-уметничком друштву „Коста Абрашевић“ у представи „Каплар Милоје“ коју је режирао глумац-аматер из КУД „Абрашевић“ Првослав Славко Рељић. Само у току 1968. године комад је четрнаест пута извођен на сцени.

1977 – Као комплетан аутор, заједно са глумачком екипом Чачка, учествује на Турниру духовитости у организацији „Политике експрес“, Радио Београда и Београдског сајма.

1979/1980 - Драмски студио Дома културе наступао је са представом „Како је Добрислав протрчао кроз Југославију“ према књизи Милована Данојлића, а у режији Оливера Викторовића. Са овом представом Драмски студио пласирао се са полуфиналног Фестивала аматерских позоришта Србије (Чачак, 23-28. мај 1980) на финални део 22. Републичког фестивала аматерских позоришта Србије (Кула, 18-25. јун 1980), на коме му је за тумачење лика проф. др Лукића припала *Најада за изузетно глумачко остварење*.

1980/1981 - У комаду „Спортски живот“ аутора Војина Кајганића и Браца Петковића (режија Оливер Викторовић) играо је улогу Лаза.

- Тумачио је лик куvara Лијана у представи „Вук Бубало“, у режији Оливера Викторовића, са којом се Драмски студио пласирао на 11. Фестивал аматерских позоришта Србије у Пријепољу (7-14. мај 1981).

1981/1982 - Игра улогу учитеља Андреа у представи Ива Брешана „Представа Хамлета у селу Мрдуша Доња“ са којом се Драмски студио са регионалног такмичења пласирао на 12. Фестивал аматерских позоришта Србије у Пријепољу (17-23. мај 1982).

1982/1983 - У представи „Мрешћење шарана“ према тексту Александра Поповића тумачио улогу Борка. На завршној смотри аматерских позоришта Краљевачког региона ова представа *проглашена је за најбољу*.

1984 - Режирао представу „Отмица“, са којом је Драмски студио наступао на Међуопштинској смотри драмског стваралаштва

у Краљеву и Трстенику. Уједно је остварио и запажену улогу Кола.

1986 - Драмски студио извео представу Вацлава Хавела „Тајанствено писмо“, у режији Владимира Алексића. Тумачећи лик Гроса, на Смотри драмског стваралаштва региона Краљево (април 1986), био најзапаженији у глумачкој екипи.

1989 - Тумачио главну улогу у комаду „Пурпурно острво“ Михаила Булгакова, у режији Бранислава Гузине. Са овом представом (премијерно изведеном 2. марта 1989) Драмски студио се пласирао на финални Фестивал аматерских позоришта Србије.

- Драмски студио поново поставља на сцену представу „Отмица“, чији је Матовић по други пут редитељ и тумач улоге Кола.

1989/1990 - У режији Оливера Викторовића, Драмски студио изводи представу

„Кус петлић“ Александра Поповића. Матовић игра улогу распопа Ђакона Авакума, за коју је добио *Признање на реионалном ѿакмичењу аматерских ѿозоришћа у Чачку* (19. април 1990).

1996/1997 - У комаду Бертолта Брехта „Малограђанска свадба“ тумачио лик Оца. Комад је премијерно изведен 20. марта 1997. на Великој сцени Дома културе, а затим је игран још два пута у Чачку и неколико пута на позоришним сценама других градова Србије. На регионалној смотри аматерских позоришта у Краљеву ова представа освојила је *ѿрво место* и квалификовала се на финални 39. Фестивал аматерских позоришта Србије (Смедеревска Паланка, 29. јун 1997). На овом фестивалу Слободан Матовић добио је *две награде – за изузетно ѿлумачко осѿварење на нивоу Србије - еѿизодну улогу Оца*, а проглашен је и за *ѿлумца вечери*.

ТВ стваралаштво

Бард чачанског глумишта био је и један од креатора првог телевизијског експерименталног програма у Чачку ТВ „ЧА“ (1991), чији је студио био смештен у клубу Дома културе. Иницијатори читавог пројекта били су професионалци из већих ТВ центара Србије (Београд, Нови Сад). Програм је непрекидно емитован 10 дана, 24 сата дневно. У оквиру њега Матовић је, као комплетан аутор и водитељ, сваки дан имао једночасовну емисију „На посебан начин“ (10 епизода).

Сценариста је, глумац и редитељ око 250 једночасовних хумористичких емисија „Задњи воз за Чачак“, емитованих сваке седмице,

током неколико година (1992-1997) на програму ТВ „Галаксија 032“. Матовић се појављује као комплетан аутор свих 700 скечева.

Скечеви из те емисије су, уз Матовићеву дозволу, без икакве надокнаде, емитовани у време рата у Босни (1992-1995) на ТВ „Рудо“ (Република Српска), за шта је Матовић добио њему *најдраже ѿризнање*.

Иста емисија емитована је годину дана (50 емисија) и на ТВ „Спектрум“.

Аутор је видео-касете са 18 најгледанијих скечева „Задњег воза за Чачак“, издатај у 1.500 примерака. Тираж је био распродат у рекордном року.

Листови и часописи

Слободан Матовић био је и један од покретача и сарадника неколико чачанских листова и часописа у којима су објављивани и његови чланци:

- „Разлог за...“ (месечник младих Чачка, покренут 1971). Матовић је био један од покретача листа и аутор многих прилога;

- „Чачанско огледало“ (први број изашао 26. априла 1991) у коме је био члан редакције

и стални сарадник листа, јер је сваки број доносио по неколико његових текстова;

- „Арт 032“ (лист за уметност и културу, издавач Дом културе Чачак), у коме је Матовић такође један од сарадника. Други број (објављен децембра 1998) скренуо је на

себе пажњу културне јавности, и то не само Чачка, о чему пише и „Политика“ у чланку под насловом „Браво, Чачак!“. Посебно место у овом броју „Арта 032“ заузима Матовићев текст „Упозорење Чачанима“ са његовим био-библиографским подацима.

Спорт

Огледао се и у спорту, али после кратке играчке каријере у КК „Борац“ и КК „Железничар“, због повреде напушта активно играње кошарке, након чега је седам година,

као савезни кошаркашки судија, судио преко 1.000 утакмица широм бивше СФРЈ.

И још много тога...

Сећања...

Чачанска ТВ „Телемарк“ емитовала је марта 2008. разговор са Матовићевом супругом Маријаном Матовић поводом њеног рада на заоставштини Слободана Матовића Џаје, а о овом пројекту писале су и „Чачанске новине“.

У сарадњи са „Друштвом за неговање традиција и обичаја града Чачка“ Маријана

Матовић је у јулу 2008. године организовала књижевно вече посвећено Џајином животу и стваралаштву праћено видео-презентацијом, у летњој башти ресторана „Таково“.

Поводом Џајиног рођендана, у Ликовном салону Дома културе у Чачку, 17. марта 2013. године одржано је вече сећања „Луде и неке друге године“.

*

Посебно за ову прилику, отржемо од заборава и фрагмент сањарија овој усамљеној шећача:

[...] То нису смели да ми ураде. Осћале сћолове не љознајем, али овај је морао да буде овде, бар док сам ја жив. Пишао сам љазду љде је сада, а он ми рече да је инвенћар љродао једном кафецији из Љвија. Мене је љознавао само љај сћо, сви осћали и људи и сћолови су били само љролазници кроз мој живољ.

Сада седим за сћолом који је заменио онај љрави – мој сћо. Више немам коме да се љоверим, све око мене љосћало је хладно. Овај сћо ме неће разумљи, нов је, не осећа ме. Треба да му исћричам све оно шћо је знао мој сћо да би ме схваћио. Не знам да ли ће и он ољићи једнољ дана одавде.

Једном ћемо сви заувек ољићи одавде. Волео сам да заједно одемо.

Ако неко мисли да је шћешко бићи сам, онда му моју рећи да је боље бићи сам нељо имаљи љоред себе оноља коља немаш. Имаљи, бар у овом случају, љо је љојам везан за шћренуљак који ће шћрајаљи онолико колико си свесћан шћоља. Моља сћола више нема.

Дрво је, кажу, живо биће исћо као и ми, а љиљам се да ли је живо биће и када ља одсечље и искорисћиље за ваше љољребе. Још увек је живо, ако ља осећаље. Тај сћо је имао дуљу, љо сам сићуран.

Ко може да љрича о мени, ако љеља више нема?

Ујознали смо се на ошварану локала. Исјошћовао сам време ујисано на јозивници, шако да сам био међу јрвима који је јазди честиишао ошваране и који је мојао да бира сјо за којим ће седеши. Само шај сјо ми је одјоварао: одмах на изласку из шанка, са десне сшране, мало увучен иза зига некадашњеј јодрума. Седео сам на месју иде моју да вас виде сви или, уколико јо желеше, да будеше јолико далеко од осталих као да нисје у сјој кафани. У већини случајева јо ми је било и јошребно.

Ошваране кафане је церемонијал лажу. Највише вас лажу они који су дошли јо вече. Сшалне јосје ћеше наћи шек касније, мене су ујецали одмах. Он ме ујецао.

Остали су били задовољни било којим сшолом. Чак и они који су ми се касније јрикључили нису били свесни њеја. Не замерам им, они никада нису имали свој сјо.

Литература

Берђајев Николај. *Смисао сшваралашшва: јокушај ошраванја човека*. Београд: Бримо, 2001.

Ковачевић Радован, Момир Марјановић. *Балканска ружа рајова: Србија и Црна Гора, и земље јујосшачне Евроје, из јера сшраних јушника од краја 18. до јред крај 19. века*. Београд: „Филип Вишњић“, 2007.

Ломброзо Чезаре. *Геније и лудило*. Београд: Логос, 2010.

Mandić Tijana, Irena Ristić. *Psihologija kreativnosti*. Београд: Fakultet dramskih umetnosti, Institut za pozorište, film, radio i televiziju, 2013.

Марковић Светислав Љ., Јован Лукић, Радован М. Маринковић. *Ко је ко у Чачку на јочешку шрећеј миленијума: 470 личносши: who is who lexicon*. Чачак: Агенција „Прозор“, 2002.

Никада нисам разумео људе који немају кафану у коју излазе, сјо за којим седе, јиће које јију и јесме које слушају. Замислише човека која у кафани јишаше шша жели да јојије, а он одјовара: 'Не знам ни ја сам'. Не знам збој чеја је шакав човек ушао у кафану. Увек исша кафана, увек исши сјо, увек исјо јиће, увек исша јесма – јо сам ја.

За шим сшолом никада нисам био сам, он је био ју. У јојединим моменшима личио ми је на екран – зајледам се у њеја и онда ми се враћају слике. Све шшо сам доживео за шим сшолом доживљавам јоново када сам сшм, захваљујући машши и њему, али овоја јушша нимало срећан.

Никада ме није одао. Знао је све о мени и ћушао је. Можда сам ја нешшо заборавио, али он није сјурно [...].

Матовић Слободан. *Тренушак среће*. Чачак : Градац, 1975.

Матовић Слободан. *Нисам ја из ове јриче ---: (афоризми)*. Чачак: Графика Јуреш: Пеликан, 2000.

Матовић Слободан. *Џејарошко издање*. Чачак: Литопапир, 2002.

Матовић Слободан. *Тражи се*. Чачак: Графика Јуреш, 2006.

Роповић Петар. *Rokopisi*. Београд: Zepter Book World, 2008.

Ранк Ото. *Умешник и друји јрилози јсихоанализи јесничкој сшваранја*. Нови Сад: Матица српска, 1995.

Лична заосшавшшина Слободана Мајовића Џаје (рукойиси, забелешке, фшшграфје, јрес клијини...)

SLOBODAN MATOVIĆ DŽAJA (1949-2006) -Playwright, Actor and Satirist

When a comprehensive monograph dedicated to the City of Čačak is written, the playwright, actor and satirist, Slobodan Matović Džaja (1949-2006) will certainly take an honourable place in its rich literary, artistic and cultural history. Throughout his life, this unique personality was carried by an intense inner experience that used to bring him a feeling of a more fulfilled life. He recognized his creativity as a vocation, in which a person's potentials come to full expression: spontaneity and openness, flexibility, curiosity,

imagination... As an extremely extroverted person, he directed all his work towards happiness and satisfaction of others, in which he found the meaning of life. Having strived for spontaneity and uniqueness, all his life he was the initiator of his own behaviour, by selecting the desired objectives and choosing how to achieve them. His exceptional reputation during his life and after his death proves that he was very successful in it. This paper was written in honour and memory of Slobodan Matović Džaja.

Marijana MATOVIĆ, MSc

SLOBODAN MATOVIC DZAJA (1949-2006) – ÉCRIVAIN DRAMATIQUE, ACTEUR ET SATIRISTE

Lorsque la monographie universelle consacrée à la Ville de Cacak sera rédigée dans l'histoire littéraire, artistique et culturelle plus que riche, une place d'honneur sera occupée, avant tout, par l'écrivain dramatique, l'acteur et le satiriste Slobodan Matovic Dzaja (1949-2006). Ce personnage unique fut porté durant toute sa vie par une expérience intérieure intensive qui lui apportait une sensation d'existence plus complète. Dans sa créativité, il reconnut sa vocation vitale, dans laquelle les potentiels de la personnalité sont mises en évidence: la spontanéité et la sincérité, la flexibilité,

la curiosité, l'imagination... Comme personnage extrêmement extroverti, il orienta son entière créativité vers le bonheur et le plaisir des autres, dans lequel il trouva un sens vital. En aspirant vers la spontanéité et la particularité, toute sa vie il fut initiateur de son propre comportement, il sélectionnait les résultats désirés et choisit de quelle manière, il y aboutirait. Du fait qu'il y fut très prospère parle aussi sa renommée exceptionnelle, durant son existence et après. En l'honneur et à la mémoire de Slobodan Matovic, on doit la naissance de la ville également.

Marijana MATOVIC, MR

Мајновићи - Рага, Рако, Џаја и Шулиц (Гуча, 1952)

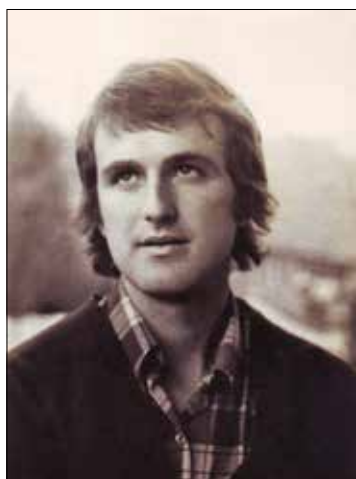
Срећно децињство

Волео је и музику

У Градском парку

Седмдесетих година прошлог века

Бард чачанске књижевне и уметничке сцене

Награда за радио-програма „Од године до године“ (1979)

Са музичарем Зораном Бранковићем

Увек у веселом друшћу

Спорћиска каријера

Тийчни Џаја

У центру Чачка

Савезни кошаркашки судија

Велика чачанска четворка - Слободан Бобан Словић, Џаја, Милијан Милошевић Црни, Предраг Перуничић

Предсјава „Вук Бубало“ (1980)

Драмски сјудио Дома културе у Чачку

Предсјава „Кус њешић“ (1971)

Предсјава Лудак (1971)

*Предсјава „Како је Добрислав
ишрчао кроз Југославију“ (1979)*

*Предсјава „Да ли ваша жена има
чујаве ноје“ (1980)*

Предсјава Ошмица (1989)

Са Бранком Кукићем у Дому културе у Чачку

Са Слободаном Бодом Нинковићем
и Рајком Танкосићем Сармом

У Дому културе у Чачку

Са Бранком Блајојевићем
Ђембом и Оливером
Викторовићем

Са Ђембом на дочеку Православне
1990. године у хоћелу Београд

На њослави 20 година Радио
Чачка (1966-1986)

Јубиларна њослава „Задњеї воза
за Чачак” у хоћелу Морава

Промо-машеријал за серијал
„Задњи воз за Чачак”

Џаја у улози Оца у
„Малоїраћанској свадби” (1997)

Водишел једне од безброј
забава

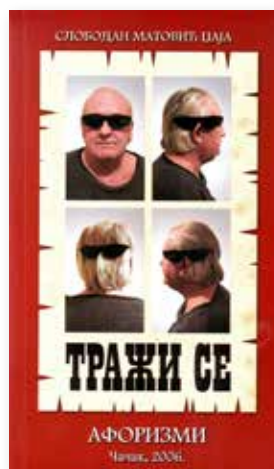

Ненадмашни водишел и шоумен

Џаја са Наградом Града Чачка (1999)

Захвалница Општинe Рудо - Република Српска, за емисију Задњи воз за Чачак

Џаја, последњи изданак духовитој Чачка

Маријана Мајовић на Књижевној вечери „Луде и неке друге године“, посвећеној Џаји (Дом културе у Чачку, 17. март 2013)